

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

14 noiembrie 2012

FPD2 Nr. 34

**Biroului Permanent
al Parlamentului**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și ale art.47-48 din regulamentul Parlamentului, se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de **Lege privind bursele private.**

Anexe:

1. Proiectul de lege – 4 file
2. Nota informativă – 2 file.

Deputații în Parlament:

[Handwritten signatures]
/ Oleg Tutea /
/ A. Căduț /
/ Golboacă /

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>2696</u>
<u>14</u> - <u>11</u>	20 <u>12</u>
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E
privind bursele private

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 1

Legea privind bursele private are ca scop facilitarea integrării tinerilor pe piața forței de muncă.

Art. 2

În scopul prezentei legi se utilizează următoarele definiții:

Bursă privată - *alocație bănească (lunară) acordată de o organizație/ agent economic în baza unui contract unei persoane care poate fi după caz, elev, student doctorant, sau care urmează un program de instruire într-o instituție de învățământ (școlă profesională, colegiu sau universitate) acreditată, din țară.*

Beneficiari – *sunt persoanele juridice, care vor acorda bursa privată în schimbul garanției că cel căruia i-a fost achitată bursa privată va activa în unitatea lui pentru o perioadă determinată de timp.*

Bursieri – *sunt persoanele care au împlinit vârsta de 16 ani și nu au depășit vârsta de 30 ani, care primesc bursele private, aceștia sunt înregistrați la învățământul de zi, care face parte din instituțiile de învățământ, inclusiv cele postuniversitare, de stat sau privat acreditat în condițiile legii.*

Capitolul II Acordarea burselor private

Art.4

Bursele private pot fi acordate în baza unui contract încheiat între Beneficiar și Bursier, ambii cu sediul în Republica Moldova.

Art. 5

(1) Acordarea burselor private se va face pe bază de concurs public, organizat de Beneficiar, care are obligația să facă publice, prin afișare, cel puțin cu 15 zile înainte de data concursului, condițiile de participare, data, ora și locul desfășurării concursului.

(2) Modalitatea de desfășurare a concursului este stabilită de organizatori.

(3) Condițiile de participare sînt stabilite de către organizatori, în funcție de obiectul de activitate al Beneficiarului și de cerințele specifice ale acestuia.

(4) Un bursier nu poate deține simultan decît o singură bursă, tînărul care deține o bursă de stat nu poate deține simultan o bursă privată.

Art.6.

Contractul de acordare a bursei private se încheie în forma scrisă și va fi întocmit cu respectarea prevederilor legislației în vigoare cu privire la actul juridic, obligații și contracte, acesta va cuprinde obligatoriu:

- a) datele persoanele rechizitele și datele de identificare a părților;
- b) instituția de învățământ în care este înregistrat bursierul;
- c) profilul de specializare al beneficiarului sau facultatea;
- d) cuantumul și perioada de acordare a bursei private;
- e) numărul total al orelor de practică ce urmează a fi desfășurate de bursier

Art. 7.

La încheierea contractului de acordare a bursei private, bursierul are obligația să prezinte beneficiarului o adeverință emisă de instituția de învățământ, din care să rezulte:

- a) media generală pe anul de studii încheiat;
- b) orarul;
- c) profilul de specializare, dacă este cazul;
- d) numărul orelor de practică stabilite de instituția de învățământ, în cazul în care acestea sunt stabilite;

Art. 8.

Bursierul, care nu a împlinit vârsta de 18 ani trebuie să prezinte beneficiarului, consimțământul expres al părinților, exprimat în scris, iar pentru autentificarea contractului se aplică regulile generale de mandatare.

Art. 9.

(1) Contractul de acordare a bursei private poate fi încheiat începînd cu primul an de studii și pînă la absolvire pe un termen de un an cu posibilitatea de prelungire.

(2) Contractul de acordare a bursei private se prelungeste cu aplicarea prevederilor art.6 și cu respectarea de către bursier a următoarelor condiții de bază:

a) La încheierea anului de învățământ nota generală pentru specializările cu științe exacte nu este mai mică de calificativul „7”, iar pentru specializările cu științe umanitare - de calificativul „8”.

b) Bursierul nu a fost sancționat penal sau exmatriculat;

c) La fel, dacă bursierul nu a încălcat alte condiții stipulate în clauzele contractului.

Art.10.

(1) Beneficiarul are obligația să organizeze aplicarea abilităților teoretice a bursierului în practică potrivit programului stabilit de unitatea de învățământ.

(2) Beneficiarul are obligația de a crea bursierului condiții optime de instruire pe întreaga durată de acordare a bursei cu respectarea normelor privind protecția muncii.

Art.11.

Beneficiarul nu poate solicita, pe perioada acordării bursei private, îndeplinirea de către bursier a serviciilor care nu sunt în legătură cu obiectul bursei prevăzut în contract.

Art.12.

Bursierul are obligația de a respecta întocmai programul de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice și de instruire propus de unitatea de învățământ din care face parte.

Capitolul III Cuantumul bursei private

Art.13.

(1) Bursa privată se acordă lunar și are un cuantum în limitele de la unu la trei salarii minime pe țară și aferent lunii respective.

(2) Cuantumul se negociază și se stabilește la încheierea contractului în limitele prevăzute de alin.(1) art. respectiv.

Art.14.

(1) Beneficiarul nu poate acorda un număr de burse private mai mare de 20% din numărul de angajați la momentul încheierii contractului.

(2) Sumele alocate acordării de burse private reprezintă cheltuieli deductibile din impozitul pe venit.

Capitolul IV Obligațiile părților

Art.15.

(1) La finalizarea studiilor pentru care i-a fost acordată bursa privată bursierul are obligația să anunțe în scris beneficiarul despre intențiile sale cu privire la continuarea studiilor sau în vederea încheierii unui contract de muncă.

(2) În condițiile în care bursierul optează pentru încheierea unui contract de muncă, acesta este obligat să presteze servicii în cadrul activității beneficiarului care i-a acordat această bursă privată pe baza unui contract de muncă încheiat pe o perioadă de două ori mai mare decât perioada pentru care a primit bursa.

(3) Beneficiarul are obligația în termen de 30 zile de la comunicarea intenției de a încheia un contract de muncă să-și exprime în scris acordul și să încheie contractul de muncă.

(4) Bursierul are obligația să prezinte contractul, în vederea avizării, la instituția/ unitatea de învățământ în care studiază.

Art.16.

(1) Bursierul nu este obligat să încheie un contract de muncă cu beneficiarul în cazul în care condițiile de angajare nu sunt cel puțin egale cu cele oferite de alte persoane juridice asimilate sau analogice.

(2) Bursierul refuză încheierea contractului de muncă în situația prevăzută la alin.(1), numai dacă prezintă beneficiarului oferte de angajare emise de cel puțin două persoane juridice în care să se specifice condițiile oferite de acestea.

(3) În situația în care există mai mulți beneficiari care au acordat burse private unui singur bursier, va avea prioritate la angajare beneficiarul care acordă bursa în ultimii ani de studii.

(4) În cazul conflictului de drepturi asupra bursierului acesta se soluționează prin acordul beneficiarilor pretendenți potrivit alineatului precedent, iar în cazul acordului beneficiarului prioritar poate activa inclusiv la un alt beneficiar.

Art.17.

(1) Ne respectarea dispozițiilor prezentei legi cu privire la încheierea și executarea contractului de acordare a burselor private, atrage după sine nulitatea contractului.

(2) Încetarea efectelor contractuale apare în cazurile prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv în cazul apariției situației de insolabilitate a beneficiarului cît și a falimentării sau desființării întreprinderii, în astfel de cazuri părțile sunt scutite de careva obligații pe viitor imediat după apariția situațiilor respective.

Art.18.

Ne respectarea de către bursier a dispozițiilor prezentei legi cu privire la încheierea contractului de muncă cu beneficiarul atrage după sine obligația bursierului de a restitui integral toate sumele achitate sub formă de bursă.

Art.19.

Ne respectarea de către beneficiar a dispozițiilor prezentei legi cu privire la încheierea contractului de muncă cu bursierul după finalizarea studiilor atrage după sine pierderea priorității la angajarea bursierului.

Art.20.

Instituția de învățămînt va asigura buna desfășurare a condițiilor prezentei legi, inclusiv a realizării condițiilor contractuale, în acest scop administrația va sprijini organizarea testărilor în vederea stabilirii candidaților care merită a obține calitatea de bursieri, la fel instituția de învățămînt va pune la dispoziție informația veridică privind reușitele bursierilor, la fel instituția de învățămînt nu va influența negativ asupra bursierilor prin apreciere neadecvată, incorectă sau alte forme de subapreciere intenționată.

Art.21.

Bursa privată nu poate fi acordată, în condițiile prezentei legi, rudelor sau afinilor pînă la gradul al IV-lea inclusiv.

Capitolul V Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 22.

- (1) Prezenta lege intra în vigoare la 1 ianuarie 2014.
- (2) Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege;

Nota informativă

Considerând tinerii drept cea mai importantă resursă pentru o țară, investiția în tineri stă la baza garanției unui progres real în toate sferele societății noastre. Toți tinerii trebuie să aibă acces egal la drepturi, obligații și oportunități.

Integrarea tinerilor în societate este un lucru esențial pentru viitorul lor în Republica Moldova. Încadrarea în câmpul muncii este primordială pentru integrarea socială. Având un loc de muncă bine plătit, tinerii vor contribui la creșterea potențialului economic al țării, iar fenomenul migrației tinerilor în căutarea unui loc de muncă peste hotare se va diminua.

Din păcate, rata șomajului în rândul tinerilor rămâne a fi cea mai înaltă în comparație cu alte categorii de vârstă și este în creștere în ultimii ani. Rata șomajului în rândul categoriei de tineri cu vârsta de 15 – 24 ani a fost de 17,8% în anul 2010. Aceasta a fost de 2,4 ori mai mare decât rata medie a șomajului pe țară care era de 7.4%, de aceea integrarea tinerilor pe piața muncii trebuie să fie o preocupare primordială și permanentă a statului.

Tranziția de la procesul educațional la muncă este problematică pentru tinerii din toate țările. Multe state încearcă prin diverse programe și acțiuni să faciliteze tinerilor această tranziție. În Moldova aceasta este însă agravată de faptul că populația tânără este în descreștere și mulți tineri aleg să emigreze peste hotare în scop de ași garanta un loc de muncă.

Numărul tinerilor din Republica Moldova care fac studii superioare este impunător, dar posibilitățile lor de a se angaja în câmpul muncii sunt limitate de o serie de obstacole care necesită a fi diminuate urgent, cota tinerilor absolvenți (învățământul secundar profesional, mediu de specialitate și superior) angajați în primul an după absolvire este de numai 38.5%. Printre acestea remarcăm: calitatea studiilor, necorelarea cererii și ofertei pieței de muncă, lipsa posibilităților de a realiza practica universitară. De multe ori angajarea este condiționată cu cererea unei experiențe de muncă de minim 2-3 ani, condiție pe care foarte puțini tineri reușesc să o îndeplinească, or este o absurditate să condiționezi așa ceva fără garantarea unui loc de muncă imediat după absolvire.

În an. 2011, 30 de asociații de business în Moldova și camere de comerț au stabilit *Direcțiile prioritare ale Agendei Naționale de Business pentru 2012-2013* unde menționează că una dintre problemele agenților economici în Moldova este deficitul de cadre de o calificare suficientă și agenții economici sânt nevoiți să suporte cheltuieli pentru instruirea personalului, sume care nu sânt deductibile și *de facto* impozitate dublu.

Agenții economici care angajează tineri absolvenți ar fi interesați să investească inițial în instruirea și pregătirea lor pentru ca aceștia să capete abilitățile necesare pentru a fi productivi. Prin urmare, cheltuielile pentru instruire sânt motivate din punct de vedere economic și **agenții economici trebuie să fie stimulați și recompensați.**

Prezentul proiect de lege propune un mecanism prin care agenții economici vor fi stimulați să investească în studiile și instruirea viitorilor săi angajați

Acordarea posibilității pentru agenții economici de a oferi burse private studenților va facilita integrarea acestora pe piața muncii la absolvire, va diminua deficitul de cadre cu calificare ridicată, iar tinerii vor avea șanse mai mari de a se angaja și a deprinde noi abilități de muncă.

Legea privind bursele private reprezintă și un catalizator al calității studiilor, care va contribui la stabilirea unui echilibru dintre cererea și oferta pieței de muncă.

În același timp bursele private măresc șansele elevilor sau studenților, de a obține suportul financiar pentru domeniile sau sferile mai puțin finanțate de către stat. Înșuși faptul că o astfel de politică de susținere ar exista, ar stimula tinerii absolvenți să fie mai activi în căutarea unui loc de muncă și ar putea genera inițiative noi din partea sectorului real al economiei. Ar putea apărea noi instituții de instruire în cadrul companiilor, astfel

îmbunătățindu-se și coordonarea dintre necesitățile pieței muncii și abilitățile tinerilor absolvenți.

În concluzie adoptarea prezentei legi va avea efecte benefice pentru toți, astfel,-

1. Se va diminua șomajul în rândul tinerilor și va spori capacitatea economică a tinerii generații.
2. Va fi dezvoltată o tendință de încadrare a tinerilor în câmpul muncii începînd cu procesul de instruire.
3. Se va stimula coparticiparea sectorului privat în procesul de modelare a curriculumilor universitare și crearea forței de muncă calificată.
4. Îmărtșirea responsabilităților statului în ce privește obligațiile statului de a angaja tinerii în câmpul muncii.
5. Stimularea performanței științifice în rândul tinerilor prin implicarea sectorului privat.
6. Apariția concurenței ca stimul între studenți pentru realizarea succeselor începînd cu băncile instituțiilor de învățămînt.
7. Crearea posibilității pentru instituțiile de învățămînt de a se poziționa printre cele mai solicitate instituții cu posibilitatea garantării unui loc de muncă.
8. Legalizarea unor raporturi juridice deja existente în acordarea burselor private.
9. Dezvoltarea culturii responsabilității și a solidarității impozitare în mediul de afaceri.
10. Apariția posibilității de a dezvolta politica de cadre începînd cu procesul de studii.
11. Crearea unui cadru normativ prielnic pentru dezvoltarea unor noi raporturi dintre sectorul public și privat vis-a-vis de politicile de tineret.
12. Diminuarea condiționării existenței stagiului de muncă în vederea angajării tinerilor specialiști.
13. Ajustarea cadrului normativ la capitolul respectiv cu normele și cerințele Uniunii Europene.

Urmare a adoptării acestei legi, Guvernul va trebui sa stabilească mecanismul de implementare, implicit modalitatea prin care agenții economici își vor putea deduce aceste cheltuieli din venitul impozabil.

Având în vedere ca adoptarea acestei inițiative legislative necesita ajustarea politicii bugetar – fiscale se propune intrarea ei în vigoare din 1 ianuarie 2014.

Autorii:

Prof. Dr. Geluș / Geluș
A. Cădu / Cădu
I. D. Tulea / Tulea